

NOTAT

24. januar 2006
J.nr. 020210/20007-0008
Ref. TBB/IL

Side 1/7

Besvarelse af supplerende spørgsmål til Energistyrelsens notat af 18. januar 2006 om spørgsmål til lovforslag om ændring af forsyningslovene m.v.

Nærværende notat tjener til supplerende besvarelse af spørgsmål 7, 8 og 9 i Energistyrelsens notat af 18. januar 2006, hvilket sker på baggrund af kommentarer til besvarelsen af spørgsmålene modtaget fra Torben Hansen MF (S) den 23. januar 2006 på vegne af S, SF og Rad. V. Notatet er opbygget således, at hvert enkelt af de oprindelige spørgsmål og svar er gengivet efterfulgt af den modtagne kommentar og Energistyrelsens supplerende besvarelse.

7. Giver ændringsforslagene sikkerhed for, salg fra de nuværende ejere fører til at staten køber, således at, at der under ingen omstændigheder kan opstå situationer, hvor andre end staten kan opnå eller bevare majoritet i netselskaberne?

Energistyrelsens svar af 17. januar 2006:

Afgrænsningen af, hvilke situationer, der udløser pligt til afståelse af el-transmissionsnet og naturgasdistributionsnet til staten, er reguleret i hhv. EFL § 35, stk. 1 og 2, samt i NFL § 34, stk. 1 og 2.

Overdragelser af selve nettene samt af de direkte ejerandele i transmissionsvirksomheder (kaldet transmissionsandele) og distributionselskaber (kaldet distributionsandele) er reguleret i bestemmelsernes stk. 1. Det følger af de gældende bestemmelser, at såvel nettene som transmissionsandelene og distributionsandelene som udgangspunkt kun kan overdrages til staten. Dette udgangspunkt ændres ikke ved de foreslåede ændringer af bestemmelserne.

Indirekte overdragelser af transmissionsandele og distributionsandele er reguleret i bestemmelsernes stk. 2. Det følger heraf, at de direkte ejere (ejervirksomhederne) af transmissionsandele og distributionsandele, har pligt til at afstå sine transmissionsandele/distributionsandele til staten, når 50 pct. af ejerandelene i ejervirksomheden eller i virksomheder, der direkte eller indirekte besidder ejerandele i en ejervirksomhed skifter ejer. Tilsvarende udløser det pligt til afståelse af transmissionsandele/distributionsandelene, når ejere af ejerandele i en ejervirksomhed eller i virksomheder, der direkte eller indirekte besidder ejerandele, opnår bestemmende indflydelse i den pågældende virksomhed. Dette udgangspunkt ændres ikke ved de foreslåede ændringer af bestemmelserne. Dog udvides anvendelsesområdet, således at også fortsættelse af bestemmende indflydelse udløser afståelsespligt.

Som det fremgår, kan der således inden for rammerne af stk. 2, uden at dette udløser pligt til afståelse af transmissionsandele/distributionsandele til staten, kunne overdrages op til 50 pct. af ejerandelene i en omfattet virksomhed med et indirekte ejerskab til en transmissionsvirksomhed eller et distributionselskab, så længe en eksisterende majoritet/bestemmende indflydelse bevares.

Det skal bemærkes, at der efter bestemmelserne gælder en række undtagelser til udgangspunktet i stk. 1 og 2. Af det gældende stk. 4 følger det således, at selskabsmæssige omstruktureringer samt udnyttelse af forkøbsrettigheder, køberettigheder og tegningsrettigheder stiftet før den 21. april 2004 kan ske, uden at der udløses pligt til afståelse efter stk. 1 og 2. Disse undtagelser gælder således både for så vidt angår overdragelser af selve transmissionsandelene/distributionsandelene og indirekte overdragelser af disse.

Disse undtagelser er bevaret i lovforslaget. Dog foreslås en række ændringer, for så vidt angår undtagelsen vedrørende selskabsmæssige omstruktureringer. Der foreslås således en bestemmelse, som hindrer, at en ejervirksomhed gennem en selskabsmæssig omstrukturering kan omdanne sit direkte ejerskab til et indirekte ejerskab, og dermed omdanne transmissionandelene/distributionsandelene, som kun kan afstås til staten, til indirekte ejerandele, som inden for rammerne af stk. 2 kan overdrages, uden at dette udløser pligt til afståelse.

Desuden foreslås der en bestemmelse, som hindrer, at en virksomhed via en selskabsmæssig omstrukturering reelt kan overdrages. Dette kan efter den gældende bestemmelse f.eks. ske gennem en fusion mellem to virksomheder, der begge indirekte ejer transmissionsandele, hvorefter en større fusionspartner kan købe den mindre fusionspartner ud, da dette vil betyde, at der ikke overdrages mere end 50 pct. af ejerandelene i virksomheden, og at der ikke er nogen ejer, som opnår bestemmende indflydelse. Efter forslaget til ændring af bestemmelsen vil dette ikke længere kunne lade sig gøre.

Derudover introduceres med lovforslaget en ny undtagelse, hvorefter reglen i stk. 2 om ændringer af de indirekte ejerforhold ikke finder anvendelse på dispositioner vedrørende ejerandele i virksomheder, som besidder minoritetsandele i en virksomhed, hvori en enkelt anden ejer har den bestemmende indflydelse. Der er redegjort nærmere for baggrunden for denne undtagelse nedenfor under besvarelsen af spørgsmål 8.

Kommentar fra S, SF og Rad V:

Det må være muligt at give et klart svar på dette spørgsmål. Spørgsmålet er essentielt i forhold til tidligere aftaler, og det bør være således, at ændringerne medfører at der ikke opstår situationer hvor nettene overgår til andre end staten.

Energistyrelsens supplerende svar:

Efter de gældende bestemmelser kan et allerede eksisterende direkte eller indirekte ejerskab, herunder et majoritets-ejerskab, til nettene godt bevares. Dette følger af, at der ikke er tale om en ekspropriations-bestemmelse, men om at staten har forkøbsret og købepligt, når de hidtidige ejere udtræder af ejerskabet. Dette ændres ikke ved de foreslåede ændringer af bestemmelserne.

Som det fremgår af besvarelsen, er hovedprincippet i de gældende bestemmelser, at de nuværende ejere af de direkte ejerandele til nettene ikke kan overdrage deres ejerandele til andre end til staten. Dette ændres der ikke på ved de foreslåede ændringer af bestemmelsen.

Det følger endvidere af bestemmelserne, at nye udefra kommende ejere heller ikke gennem indirekte overtagelse af ejerskabet til nettene vil kunne opnå majoritet i transmissionsvirksomhederne og naturgasdistributionsselskaberne. Heller ikke dette ændres der på ved de foreslåede ændringer af bestemmelserne. Tværtimod strammes bestemmelserne om indirekte ejerskifter som anført således, at også fortabelse af bestemmende indflydelse udløser pligt til afståelse.

I forhold til det ovenstående udgangspunkt gælder der dog som anført i besvarelsen af spørgsmålet fortsat enkelte undtagelse, herunder vedrørende selskabsmæssige omstruktureringer og udnyttelse af allerede eksisterende forkøbsrettigheder mv. Som anført ved besvarelsen af spørgsmålet gælder disse undtagelser allerede i dag.

8. Kunne man for at undgå undtagelserne vedrørende salg fra mindre, måske hidtil ikke kendte, ejere af børsnoterede selskaber gennemføre en registreringspligt i forbindelse med salg, således at manglende oplysninger førte til statens køb af de pågældende andele eller aktier?

Energistyrelsens svar af 17. januar 2006:

Som anført i lovforslaget vurderes det, at de gældende bestemmelser om indirekte overdragelser af transmissionsandele/distributionsandele i visse situationer med omfattende spredning i det indirekte ejerskab er meget vidtgående. Dertil kommer, at bestemmelserne i visse tilfælde ikke vil kunne administreres og håndhæves. Dette gælder uanset, hvem der registrerer og fører tilsyn med ejerforholdene.

Problemet er, at bestemmelserne i stk. 2 gælder for alle indirekte ejere af transmissionsandele/distributionsandele. Bestemmelserne gælder således også for virksomheder, der alene besidder et yderst minimalt og indirekte ejerskab til transmissionsandele/distributionsandelene, uanset om den indirekte ejerandel besiddes gennem mange mellemliggende virksomheder. I tilfælde af, at der eksempelvis overdrages 50 pct. af ejerandelene i en sådan indirekte ejer, vil dette medføre, at samtlige transmissionsandele/distributionsandele, som den pågældende virksomhed har en (fjern og minimal) indirekte andel i, vil skulle afstås. I tilfælde af, at en transmissionsvirksomhed er 100 pct. ejet af en ejervirksomhed, vil en ændring af ejerforholdene i den førnævnte virksomhed med det minimale indirekte ejerskab således kunne føre til, at ejervirksomheden skal overdrage hele det pågældende transmissionsnet til staten. Det skal således understreges, at der efter bestemmelserne ikke foretages en forholdsmæssig beregning, således at skiftet i ejerkredsen kun vil udløse pligt til afståelse af en mindre del af transmissionsandelene.

Problemstillingen vil, herunder også med hensyn til den manglende mulighed for at administrere og håndhæve bestemmelserne, særligt gøre sig gældende i tilfælde, hvor en direkte eller indirekte ejer af transmissionsandele/distributionsandele børsintroduces. I enhver virksomhed, som direkte eller indirekte ejer transmissionsande-

le/distributionsandele, vil der kunne overdrages op til 50 pct. af ejerandelene, uden at dette udløser pligt til afståelse, herunder også således at disse bringes i omløb på fondsbørsen. Ved en sådan børsintroduktion vil der imidlertid ske en omfattende spredning i ejerkredsen, idet alle de nye aktionærer hver især vil skulle anses som en indirekte ejer til transmissionsandele/distributionsandele og dermed vil blive omfattet af bestemmelsen i stk. 2. Aktionærvirksomhederne vil tillige kunne være ejet af andre virksomheder, som også vil blive omfattet af bestemmelsen. Dertil kommer, at der dagligt ville blive handlet aktier. Det vil reelt være umuligt at administrere bestemmelserne i sådanne situationer.

Rækkevidden af den gældende bestemmelse kan illustreres ved, at man forestiller sig en elvirksomhed med et direkte eller indirekte ejerskab til transmissionsandele, som bliver introduceret på fondsbørsen, hvor der sælges 49 pct. af aktiekapitalen. Salget fordeler sig på flere hundrede tusinde aktier og mellem adskillige tusinde aktionærer. Hver af disse aktionærer ville igen kunne være ejet af andre virksomheder. Man kunne eksempelvis forestille sig, at en virksomhed som Danske Bank med investering for øje ville erhverve en aktiepost i den børsintroducerede elvirksomhed. Danske Bank har en aktiekapital på ca. 6,3 mia. kr. fordelt på aktier af 10 kr. pr. styk, hvoraf der dagligt handles flere millioner. Samtlige aktionærer i Danske Bank ville således blive indirekte ejere af transmissionsnettet. Dette ville omfatte store og små virksomheder over hele verden, som igen ville kunne være ejet af andre ejere. Et skift i ejerkredsen i hver eneste af disse tusinder af indirekte ejere af transmissionsandele ville efter bestemmelsen i stk. 2 udløse pligt til afståelse af transmissionsandelene.

Bestemmelserne i EFL § 35, stk. 2 og i NFL § 34, stk. 2 vil i en sådan situation ikke kunne administreres uanset, hvor opgaven med registrering af ejerskabet blev placeret. Hvis man indførte en registreringspligt for virksomhederne i forbindelse med salg, således at manglende oplysninger førte til statens køb af de pågældende transmissionsandele/distributionsandele, ville dette derfor i realiteten være ensbetydende med en tvangsafståelse.

De foreslåede undtagelsesbestemmelser i EFL § 35, stk. 4 og i NFL § 34, stk. 4, vurderes sammenholdt med de øvrige dele af bestemmelserne og set i forhold til formålet med bestemmelsen sammenfattende at medføre en retstilstand, som er afbalanceret, og som vil kunne administreres og håndhæves. Når undtagelsen i stk. 4 som anført er begrænset til situationer, hvor en enkelt ejer har bestemmende indflydelse i en virksomhed, skyldes det, at der i en sådan situation vurderes at være særlige forhold, der taler for, at dispositioner vedrørende ejerandelene i virksomhederne, der besidder minoritetsandele i den kontrollerede virksomhed, ikke skal kunne udløse pligt til afståelse efter bestemmelsen i stk. 2. Dette skal ses i sammenhæng med, at definitionen af et ejerskifte efter stk. 2 netop er centreret omkring skift i den bestemmende indflydelse eller overdragelse af 50 pct. af ejerandelene i en virksomhed. Det forekommer således naturligt og afbalanceret at undtage dispositioner vedrørende ejerandelene i virksomheder, som besidder minoritetsandele i en virksomhed, hvori en enkelt anden ejer har bestemmende indflydelse, når den kontrollerende ejer, uden at der udløses pligt til afståelse, vil kunne overdrage op til 50 pct. af ejerandelene i virksomheden. Det vurderes dog samtidig, at det set i forhold til formålet med bestemmelsen ville føre for vidt at give undtagelsesbestemmelsen i videre anvendelsesområde.

Kommentar fra S, SF og Rad V:

Ånden i aftalerne fra 29. marts 2004, var at der ikke skulle være et diffust ejerskab. Det betyder at der også kan stilles krav om, at man kender ejerne. Vi vil gerne drøfte denne bestemme fortsat.

Energistyrelsens supplerende svar:

Der ligger hverken i aftalerne eller i de gældende bestemmelser nogen hindring af et spredt eller diffust ejerskab til nettene.

Et krav om kendskab til samtlige indirekte ejere af et net vil i realiteten hindre, at direkte eller indirekte ejere af transmissionsandele/distributionsandele kan være børsnoterede uden at nettene vil skulle afstås, hvilket ikke har været hensigten med bestemmelserne. Således var Nesa A/S allerede på tidspunktet for vedtagelsen af de gældende bestemmelser børsnoteret, herunder således at ejerskabet til en mindre del af selskabets aktier var spredt på mange små ejere.

Det følger desuden af aftalen om vilkår for salg af aktier i DONG A/S, at aftaleparterne er enige om, at anse naturgasdistributionsnettet for at være i offentligt eje så længe staten bevarer aktiemajoriteten i DONG A/S. Først i tilfælde af, at aktiemajoriteten afhændes, skal staten tilbagekøbe naturgasnettet.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmålet er det reelt umuligt at kende til alle indirekte ejere, når et selskab noteres på børsen. Det i spørgsmålet indeholdte forslag vil derfor eksempelvis betyde, at naturgasdistributionsnet og el-transmissionsnet hvori DONG A/S indirekte besidder ejerandele vil skulle afhændes som følge af en børsintroduktion, hvilket ikke er i overensstemmelse med aftalen om vilkår for salg af aktier i DONG A/S.

9. Kan det afvises, at undtagelsesbestemmelserne vil føre til en udskydelse af statens overtagelse af nettene?

Energistyrelsens svar af 17. januar 2006:

Med lovforslaget foreslås der en række ændringer af de gældende undtagelsesbestemmelser vedrørende selskabsmæssige omstruktureringer, jf. stk. 5. Indholdet heraf er delvist beskrevet ovenfor under besvarelsen af spørgsmål 7.

Derudover introduceres med lovforslaget en ny undtagelse, hvorefter reglen i stk. 2 om ændringer af de indirekte ejerforhold ikke finder anvendelse på dispositioner vedrørende ejerandele i virksomheder, som besidder minoritetsandele i en virksomhed, hvori en enkelt anden ejer har den bestemmende indflydelse. Der er redegjort nærmere for baggrunden for denne undtagelse ovenfor under besvarelsen af spørgsmål 8.

Undtagelsesbestemmelserne undtager i sagens natur visse begivenheder, som ellers ville have udløst pligt til afståelse af transmissionsandele/distributionsandele, fra at have denne konsekvens.

I visse situationer vil ændringerne af bestemmelserne således kunne føre til en udskydelse af statens overtagelse af nettene. I andre situationer vil ændringerne af bestemmelserne kunne føre til en tidligere afståelse som følge af ændringerne i undtagelsesbestemmelsen om selskabsmæssige omstruktureringer. I den forbindelse skal det understreges, at tidspunktet for statens overtagelse af nettene vil afhænge af virksomhedernes dispositioner, som kan være påvirket af reglerne for, hvornår nettene skal afstås.

Kommentar fra S, SF og Rad V:

Svaret på dette spørgsmål betyder desværre at statens overtagelse bliver udskudt. Det var ikke en del af 29. marts aftalerne.

Energistyrelsens supplerende svar:

Det skal indledningsvis understreges, at det på ingen måde er hensigten eller formålet med de foreslåede ændringer af bestemmelsen, at tidspunktet for statens overtagelse af nettene udskydes.

I henhold til den politiske aftale af 29. marts 2004 skulle der gennemføres en forkøbsret- og pligt for staten til de regionale el-transmissionsnet i forbindelse med direkte eller indirekte overdragelser. Aftalen blev efterfølgende udmøntet i den gældende bestemmelse i elforsyningslovens § 35.

Hovedprincippet i bestemmelsen er, at der ved ethvert skift i de direkte ejerandele til nettene gælder en forkøbsret og købepligt for staten. Hvis ejerskiftet i stedet sker i et indirekte ejerled, udløses forkøbsretten og købepligten derimod kun, hvis der sker væsentlige ændringer i ejerforholdene til den pågældende virksomhed. Der skelnes i den forbindelse ikke mellem, hvorvidt ændringerne i ejerskabet sker i en virksomhed, der ejer en stor indirekte andel i et transmissionsnet eller om ændringerne sker i en virksomhed, som alene besidder en fjern og minimal indirekte andel. I begge situationer er det således samtlige transmissionsandele, hvortil det indirekte ejerskab kan henføres, som skal afstås.

Ved en omfattende spredning i det indirekte ejerskab til transmissionsnettene kan bestemmelsen derfor få meget vidtrækkende konsekvenser. Desuden kan bestemmelsen være vanskelig eller umulig at administrere og håndhæve.

Som anført ved den supplerende besvarelse af spørgsmål 8 er Nesa A/S allerede i dag børsnoteret, og har været det siden den gældende bestemmelse blev indført. En mindre del af selskabets aktier er spredt på et stort antal småejere, hvoraf ikke alle er kendte for selskabet. Energistyrelsen må på den baggrund konstatere, at den gældende bestemmelse ikke kan administreres og håndhæves for så vidt angår disse småaktionærs indirekte ejerskab til Nesa Net A/S.

Når der i henhold til den politiske aftale sker børsintroduktion af DONG A/S, vil et tilsvarende problem opstå, for så vidt angår naturgasdistributionsnet og el-transmissionsnet, hvori DONG A/S besidder indirekte ejerandele.